

Ctihodným bratřím
a milovaným synům
patriarchům, primasům, arcibiskupům, biskupům a ostatním ordinářům
a mimoto
doktorům a posluchačům
učení katolických universit a seminářů.

BENEDIKT BISKUP
služebník služebníků Božích
na trvalou paměť věci.

Nejvyšš prozřetelná Matka Církev, Zakladatelem Kristem tak zařízená, že byla vybavena všemi znaky, přináležejícími kterékoli dokonalé společnosti, od svých prvopočátků, když, poslušna příkazu Páně, začala učit a řídit všechny národy, podjala se již tehdy úkolu upravovat a chránit kázeň duchovenstva a křesťanského lidu vydáváním zákonů.

Avšak postupem času, zvláště když uplatnila svou svobodu a když vzrůstem, den ze dne větším, byla všude vydatně rozšířena, nikdy nepřestala vytvářet a vyvíjet své vlastní a vrozené právo vynášet zákony, vyhlásivši Římskými Velekněžími a obecnými synodami podle věcných a časových okolností značné a rozmanité množství dekretů. Těmito zákony a předpisy věru nejen moudře povznesla vládu nad duchovenstvem a křesťanským lidem, nýbrž i podivuhodně podpořila prospěch státu a světskou vzdělanost, jak to dosvědčují dějiny. Neboť Církev nejen se postarala o to, aby byly odstraněny zákony nevzdělaných národů a zmírněny jejich hrubé mravy, nýbrž s důvěrou v pomoc božského osvětlení dokonce zjemnila římské právo, onen význačný památník staré moudrosti, který právem byl nazván psaným rozumem, a po opravě je zdokonalila v křesťanském duchu, a to v takové míře, že, zušlechtivši a uhladivši daleko široko způsob soukromého a veřejného života, připravila, ať ve středověku, ať v novověku, dosti bohatou látku k tvorbě zákonů.

Ale vpravdě, jak na to moudře upozorňuje sám předchůdce náš Pius X. bl. pam. v Motu proprio „*Arduum sane*“ z 16. března 1904, zúplna se zdálo, že změnou časových poměrů a potřeb lidí, jak to přináší povaha věcí, dosahuje kanonické právo svého cíle již nikoli bez překážky. Neboť během staletí vyšlo velmi mnoho zákonů, z nichž některé byly buď zrušeny nejvyšší církevní mocí anebo samy zastaraly; některé pak se následkem časových poměrů staly těžko proveditelnými anebo společnému dobru všech v současné době méně

prospěšnými nebo méně vhodnými. K tomu také přistoupilo, že kanonické zákony natolik vzrostly počtem a byly v oběhu tak odloučeně a roztroušeně, že značně mnohé z nich byly neznámými i těm nejzkušenějším, tím méně širším vrstvám.

A z těch důvodů týž náš předchůdce bl. pam. hned po nastoupení papežského úřadu sám u sebe uvažuje, jak velice by bylo prospěšné obnově a k upevnění církevní kázně, bylo-li by pečlivě odpomoženo oněm tíživým nesnázím, jež jsme shora vylíčili, rozhodl se zpracovat v jasném pořadí a sebrat v jeden celek veškeré církevní zákony, až po tuto dobu vydané; při čemž by se ze souboru odstranily zákony již zrušené nebo zastaralé; jiné, kde by toho bylo třeba, by se vhodněji přizpůsobily našemu současnému životu;¹ jiné opět, zdálo-li by se to snad nutné nebo prospěšné, by byly vyneseny znovu. Podjav se po zralé úvaze té zajisté velmi obtížné záležitosti, když usoudil, že je naprosto nutno poradit se o této věci s arcipastýři, jež Duch Svatý ustanovil k vládě nad Církvemi Božími, a jasně poznat jejich mínění, zařídil a přál si jako první ze všech opatření to, aby kardinál pro státní záležitosti Církve, podav list jednotlivým ct. br. arcibiskupům katolického světa, jim uložil, aby „vyslechnuvše své sufragány a případně jiné ordináře, kteří jsou účastníky provinčního církevního sněmu, co nejdřív stručně sdělili tomuto Svatému Stolci, zda a co v platném kanonickém právu podle jejich mínění a mínění jejich sufragánů a případně oněch jiných ordinářů především vyžaduje nějaké změny nebo opravy.“²

Přibrav později k spolupráci, ať z města Říma, ať z různých národů, víc mužů v kanonickém oboru velmi sběhlých, udělil příkazy milovanému synu Našemu Petru kardinálu S. Ř. C. Gasparrimu, tehdy caesarejskému arcibiskupu, aby řídil práci poradců, ji dokončil a podle potřeby doplnil. Nato ustanovil výbor čili tak zvanou komisi kardinálů S. Ř. C. a povolal do ní kardinály Dominika Ferratu, Kazimíra Gennariho, Benjamina Cavicchioniho, Josefa Kalasanckého Vives y Tuto a Felixe Cavagnise, aby za zpravodajství téhož milovaného syna Našeho Petra kardinála S. Ř. C. Gasparriho pečlivě zkoumali navržené kánony a je podle svého úsudku měnili, opravovali a vypilovávali.¹ Když pak těch pět mužů po sobě zemřelo, byli na jich místo ustanoveni milovaní synové Naši kardinálové S. Ř. C. Vincenc Vannutelli, Kajetán De Lai, Šebastián Martinelli, Basil Pompili, Vilém van Rossum, Filip Giustini a Michal Lega, kteří znamenitě splnili sobě svěřený úkol.

Konečně, vyžaduje si znovu moudrou radu a mínění všech ctihodných bratří biskupů, dal jim a rovněž všem představeným řeholních řádů, kdožkoli bývají po právu zváni k obecnému církevnímu sněmu, zaslat každému po jednom výtisku již zpracovaného a upraveného nového Kodexu, dřív než by byl vyhlášen, aby každý z nich volně sdělil své připomínky k navrženým kánonům.²

---

¹ Srov. Motu proprio „Arduum sane“.

² Srov. list „Pergratum mihi“ ze dne 25. března 1904.

¹ Srov. Motu proprio „Arduum sane“.

² Srov. list „De mandato“ ze dne 20. března 1912.

Když pak mezitím zemřel Náš předchůdce nesmrtelné paměti, oplakáván veškerým katolickým světem, připadl Nám, přejímajícím podle tajemného úradku Božího papežský úřad, úkol, abychom s náležitou uctivostí přijali takto odevšad sebrané projevy Církve s Nými učící. Tu konečně jsme nový Kodex celého kanonického práva, již dávno na samotném církevním sněmu vatikánském větším počtem arcipastýřů požadovaný a právě před plnými dvanácti roky zahájený, ve všech jeho částech uznali, potvrdili a schválili.

A tak, svolavše pomoc božské milosti, s důvěrou ve vážnost svatých apoštolů Petra a Pavla, z vlastního popudu, z jistého vědomí a z plnosti Apoštolské moci, již jsme byli obdařeni, touto Naší konstitucí, jejíž trvalou platnost si přejeme, vyhlášíme tento Kodex tak, jak byl zpracován, rozhodujeme a nařizujeme, aby od nynějška měl moc zákona pro veškerou Církev, a svěříme jeho zachování vašemu dozoru a vaší bdělosti.

Aby pak všichni, jichž se to týká, se mohli dobře obeznámit s předpisy tohoto Kodexu dřív, než se stanou účinnými, stanovíme a nařizujeme, aby jejich závaznost začínala až Svatodušním Božím Hodem roku nejbližšího, to jest dnem devatenáctého května roku tisícího devítistého osmnáctého.

Tomu nejsou na překážku žádná nařízení, ustanovení, výsady, byť i zvláštní a jedinečné zmínky hodné, ani obyčeje, byť i nepamětné, ani vše ostatní, co tomu odporuje.

Vůbec tedy nikomu není dovoleno tento list Našeho ustanovení, nařízení, omezení, odstranění, zrušení a Naší jakýmkoli způsobem vyjádřené vůle rušit nebo z opovážlivé smělosti proti němu jednat. Odhodlá-li se někdo o to se pokusit, ať si je vědom, že upadne v hněv všemohoucího Boha a jeho svatých apoštolů Petra a Pavla.

Dáno v Římě u sv. Petra o Svatodušním Božím Hodu roku tisícího devítistého sedmnáctého, v třetím roce Našeho papežství.

P. kard. GASPARRI
státní tajemník.

O. kard. CAGIANO DE AZEVEDO
kancléř S.Ř.C.

MOTU PROPRIO

Zřizuje se komise pro úřední výklad kodexových kánonů.¹

Jelikož, splňující očekávání celého katolického světa, jsme nedávno vyhlásili Kodex kanonického práva, zpracovaný k rozkazu našeho předchůdce Pia X. bl. pam., vyžaduje dobro Církve a povaha samotné věci zajisté naší všemožné péče o to, aby časem nebylo ohroženo trvání tak velkého díla buď nejistými názory a vývody jednotlivců o pravém významu kánonů, buď pestrou rozmanitostí nových zákonů. A proto je naším předsevzetím předejít obojí újmě; a abychom to uskutečnili, ustanovujeme a rozhodujeme z vlastního popudu, z jistého vědomí a po zralé Naší úvaze toto:

I. Následující příkladu Svých předchůdců, kteří svěřili výklad dekretů církevního sněmu tridentského zvláštnímu výboru Otců kardinálů, ustanovujeme poradní sbor či tak zvanou komisi, která jediná bude mít právo úředně vykládat kodexové kánony, avšak v důležitějších věcech po slyšení té posvátné kongregace, již přísluší záležitost, která se poradnímu sboru předkládá k rozhodnutí. Tento poradní sbor pak bude pozůstat z několika kardinálů S.Ř.C., se schválením Naším a Našich nástupců vybíraných, z nichž jeden bude předsedou; k těm přistoupí jednak osvědčený muž, který bude zapisovatelem poradního sboru, jednak několik poradců z obojího duchovenstva, zběhlých v kanonickém právu, ustanovených s tímž schválením; ale poradní sbor bude oprávněn dotazovat se též poradců posvátných kongregací na jejich mínění, každého podle jeho oboru.

II. Posvátné římské kongregace nyní již nesmějí vynášet nové všeobecné dekry, leč by nějaká naléhavá nutnost celé Církve doporučovala jinak. Bude tedy v tom ohledu jejich řádným úkolem jednak pečovat o svědomité zachovávání kodexových předpisů, jednak vydávat případně instrukce, které by i dodaly větší jasnosti těmto kodexovým ustanovením, i prohloubily jejich působnost. Tyto doklady pak třeba zhotovovat tak, aby nejen byly, nýbrž se také projevíly jako jakési vysvětlivky a doplňky kánonů, které proto budou velmi účelně předváděny v souvislosti s těmito doklady.

III. Bude-li kdy během časů dobro celé Církve vyžadovat toho, aby některou posvátnou kongregací byl vytvořen nový všeobecný dekret, kongregace dekret vytvoří, a když by dekret byl v rozporu s kodexovými předpisy, zpraví o této odchylce nejvyššího Velekněze. Dekret, Veleknězem schválený, pak táž kongregace odevzdá poradnímu sboru, jehož úkolem bude upravit kánon nebo kánony podle obsahu dekretu. Odchyluje-li se dekret od předpisu Kodexu, poradní sbor určí, namísto kterého kodexového předpisu má být nový předpis dosazen; jde-li v dekretu o záležitost, o které Kodex mlčí, poradní sbor stanoví, na kterém místě mají být nový kánon nebo nové kánony vsunuty do Kodexu po opakování čísla nejbližší předchozího kánonu s dodatkem bis, ter, atd., aby žádný kánon nebyl posunut ze svého místa a aby pořadí čísel nebylo žádným

---

¹ Acta Apostolicae Sedis IX, 1917, 483. násl.

způsobem porušeno. A to vše nutno hned po vydání dekretu posvátné kongregace zařadit do Acta Apostolicae Sedis.

Chceme a nařizujeme, aby ty všechny i jednotlivé věci, jež jsme, jak se nám zdá, rozhodli v té příčině užitečně, byly a zůstaly tak platné a pevné, jak byly rozhodnuty: čemuž není na překážku, cokoli tomu odporuje.

Dáno v Římě u svatého Petra dne 15. září roku 1917, ve čtvrtém roce Našeho papežství.

PAPEŽ BENEDIKT XV.